

21-01-2022 – Hoge Raad

FED 2022/42

Annotator:	mr. M.H.W.N. Lammers
Uitspraak:	21-01-2022
Wetsverwijzing:	Art. 9, 28 Invorderingswet; art. 6 EVRM

Ga snel naar:	› Essentie
	› Samenvatting
	› Uitspraak
	› Noot

Essentie

Invorderingsrente over niet onherroepelijke boete.

Samenvatting

Belanghebbende procedeerde (tot in hoogste instantie) over de aan hem opgelegde navorderingsaanslagen en boetebeschikkingen met betrekking tot een bankrekening bij de KB-Lux. Tijdens deze procedures heeft belanghebbende uitstel van betaling genoten. Die procedures zijn inmiddels ten einde gekomen en de navorderingsaanslagen en boetebeschikkingen staan onherroepelijk vast. De ontvanger heeft de invordering ter hand genomen en heeft bij beschikking van 4 maart 2014, na het onherroepelijk worden van de aanslagen en boetebeschikkingen, invorderingsrente in rekening gebracht voor een bedrag van € 633.519. De ontvanger berekent deze invorderingsrente over de periode vanaf de vervaldag van de aanslagen/beschikkingen tot de dag van betaling. Belanghebbende is hierover, wederom tot in hoogste instantie, gaan procederen. In cassatie gaat het over de vraag of het in rekening brengen van invorderingsrente (vanaf de vervaldatum) over de boeten een inbreuk vormt op artikel 6 EVRM. De Hoge Raad oordeelt dat dit niet het geval is. Doordat uitstel van betaling is gevraagd en verleend is het recht om zichzelf niet te incrimineren (de onschuldpresumptie) uit artikel 6 EVRM afdoende gewaarborgd, aldus de Hoge Raad. Ook het feit dat de invorderingsrente vanaf de vervaldatum wordt berekend, levert geen inbreuk op aangezien op het moment van in rekening brengen de boeten onherroepelijk vaststonden.

Uitspraak

Het geschil betreft een beschikking invorderingsrente.

OP HET BEROEP IN CASSATIE VAN BELANGHEBBENDE OVERWEEGT DE HOGE RAAD:

2.

Uitgangspunten in cassatie

2.1 Aan belanghebbende zijn over een reeks van jaren navorderingsaanslagen en vergrijpboeten (hierna: de aanslagen en de boeten) opgelegd in verband met verzwegen buitenlandse bankrekeningen. In bezwaar, beroep, en hoger beroep heeft belanghebbende de aanslagen bestreden met (onder meer) de stelling dat de Inspecteur ten onrechte ervan uitging dat die buitenlandse bankrekeningen belanghebbende toebehoorden. Als gevolg van een op 6 december 2013 uitgesproken arrest van de Hoge Raad zijn de aanslagen en de (in hoger beroep verminderde) boeten onherroepelijk geworden.

2.2 Op 23 december 2013 heeft belanghebbende ter voldoening van de aanslagen en de boeten diverse bedragen betaald, in totaal € 2.438.324. Bij beschikking gedagtekend 4 maart 2014 heeft de Ontvanger belanghebbende € 633.519 invorderingsrente in rekening gebracht.

2.3 Bij het Hof was, voor zover voor beoordeling van de middelen van belang, in geschil of de invorderingsrente terecht en naar het juiste bedrag in rekening is gebracht. Met name was in geschil de periode waarover de invorderingsrente per belastingaanslag en boetebeschikking moet worden berekend. De Ontvanger stelde zich op het standpunt dat de renteperiode telkens is aangevangen op de vervaldag van de in artikel 9

2.4 Voorts heeft belanghebbende gesteld dat de wijze van berekening van invorderingsrente, voor zover die de boeten betreft, in dit geval inbreuk maakt op het recht op een eerlijk proces in de zin van artikel 6

2.5.1 Het Hof heeft geoordeeld dat de in artikel 6, lid 2

2.5.2 Voorts heeft het Hof geoordeeld dat ook de omstandigheid dat belanghebbende slechts door uitstel van betaling te vragen kon voorkomen dat hij zijn standpunten zou prijsgeven en dat betaling van de belastingschuld een bekentenis ten aanzien van het verzwegen vermogen zou impliceren, niet meebrengt dat het in rekening brengen van invorderingsrente tot schending van artikel 6, lid 2

3.

Beoordeling van de middelen

3.1 Het eerste middel is gericht tegen het hiervoor in 2.5.1 weergegeven oordeel van het Hof, en het faalt. Dat oordeel vindt steun in het door het Hof aangehaalde arrest van de Hoge Raad en in een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.^[1]

HR 9 oktober 1996, ECLI:NL:HR:1996:AA2050 en EHRM 23 juli 2002, ECLI:CE:ECHR:2002:0723JUD003698597, overweging 118.

3.2 Het tweede middel is gericht tegen het hiervoor in 2.5.2 weergegeven oordeel van het Hof. Ook dit middel faalt. In de overwegingen van het Hof ligt besloten dat het recht van belanghebbende zichzelf niet te hoeven incrimineren voldoende was gewaarborgd door de mogelijkheid ter zake van de boeten uitstel van betaling te vragen totdat de boetebeschikkingen onherroepelijk zouden worden. Dat uitgangspunt is juist, waaraan niet afdoet dat over de met de boeten gemoeide bedragen invorderingsrente in rekening is gebracht, berekend vanaf het tijdstip waarop de boeten volgens de Invorderingswet 1990 invorderbaar waren. Toen die invorderingsrente in rekening werd gebracht stond onherroepelijk vast dat belanghebbende zich schuldig had gemaakt aan het feit ter zake waarvan de boeten zijn opgelegd. In zijn verweer tegen het in rekening brengen van die invorderingsrente kan belanghebbende zich reeds daarom niet met succes beroepen op de onschuldpresumptie.

3.3 Het hiervoor overwogene leidt tot de slotsom dat het beroep in cassatie ongegrond moet worden verklaard.

Noot

mr. M.H.W.N. Lammers

Terug van weggeweest, een arrest over een KB-Lux-zaak. Jarenlang domineerden KB-Lux-zaken de jurisprudentie op verschillende vlakken. Denk daarbij onder andere aan de vraag of sprake was van onrechtmatig verkregen bewijs, of het dossier volledig was, of de verlengde navorderingstermijn van toepassing was, of de vermeende rekeninghouders op de juiste wijze waren geïdentificeerd, of de schattingen van de aangehouden vermogensbestanddelen redelijk waren, of bij het opleggen van een boete gebruik kan worden gemaakt van een bewijsvermoeden, etc.

Het onderhavige arrest brengt een nieuwe loot aan de KB-Lux stam. Door de Hoge Raad is geoordeeld dat de onderhavige belastingplichtige bij de KB-Lux een bankrekening heeft aangehouden en dat het vermogen dat daarop aanwezig was in de Nederlandse belastingheffing moet worden betrokken. Als gevolg van dit oordeel zijn de belastingaanslagen en boetebeschikkingen op 6 december 2013 onherroepelijk komen vast te staan. Op 23 december 2013 heeft de betreffende belastingplichtige de aanslagen en boetebeschikkingen betaald. Daarmee heeft hij er in ieder geval voor gezorgd dat op 31 december 2013 en op 1 januari 2014 het vermogen niet meer op zijn bankrekening stond, waardoor dit niet meer meetelde voor de belastingheffing van box 3 in deze jaren.

Omdat de belastingplichtige gedurende de vele jaren van procederen uitstel van betaling heeft genoten, is de tikker van de invorderingsrente wel blijven lopen. Op 4 maart 2014 heeft de ontvanger de hoogte van de verschuldigde invorderingsrente bij beschikking vastgesteld. Het gaat dan om een bedrag van in totaal € 633.519. Tegen het in rekening brengen van deze invorderingsrente is de belastingplichtige vervolgens weer tot in hoogste instantie gaan procederen. Dat zorgt ervoor dat het onderhavige KB-Lux-arrest niet over de heffing gaat, maar over de invordering. Door de belastingplichtige worden twee verweren geuit tegen het in rekening brengen van invorderingsrente. Beide verweren komen erop neer dat het in rekening brengen van invorderingsrente over boeten een inbreuk vormt op (de onschuldpresumptie van) artikel 6 EVRM.

Op grond van artikel 6 EVRM heeft eenieder het recht om zichzelf niet te incrimineren. De belastingplichtige stelt zich op het standpunt dat dit recht zou worden geschonden omdat hij niet beschikte over voldoende middelen om de aanslagen te betalen, behoudens de door de inspecteur aan hem toegerekende bankrekening. Als hij de aanslagen en boeten dan zou betalen en dus niet zou vragen om uitstel van betaling, dan zou hij daarmee prijsgeven dat hij kon beschikken over de gelden van die rekening. Daarmee zou zijn standpunt dat de bankrekening niet van hem was ongeloofwaardig worden en dus zou hij die stelling moeten prijsgeven. Dat heeft direct een negatieve weerslag op de uitkomst van de procedure over de heffing. Een verweer dat ik op zichzelf begrijp, maar dat gelet op de uitkomst van de eerste cassatieprocedure niet direct sympathiek overkomt. Immers, in die procedure is vast komen te staan dat de bankrekening van de belastingplichtige is en ook binnen 20 dagen weet de belastingplichtige de verschuldigde belasting vervolgens te betalen. Gelet op zijn eerdere uitlatingen kan dat alleen van de betreffende bankrekening hebben plaatsgevonden. Daarmee wordt bevestigd dat de rekening van de betreffende belastingplichtige was en dat hij dus jarenlang het vermogen dat daarop stond heeft verzwegen voor de Nederlandse Belastingdienst. De betalingen die in 2013 hebben plaatsgevonden, is dan niet meer dan de 'fair share' die deze belastingplichtige was verschuldigd. Doordat de belastingplichtige steeds uitstel van betaling heeft genoten, heeft hij ook alle kansen gehad om alle verweren dat hij tegen de aanslagen en boetebeschikkingen had, daadwerkelijk te voeren. Daarmee werd de onschuldpresumptie gerespecteerd. Op het moment dat invorderingsrente in rekening werd gebracht, was duidelijk dat de bankrekening aan de belastingplichtige werd toegerekend, was hij derhalve niet meer onschuldig en had hij van deze rekening ook de verschuldigde belasting en boeten betaald.

De vraag die hierbij nog op zou kunnen komen, is of het redelijk is om gedurende de periode dat uitstel van betaling is genoten, invorderingsrente in rekening te brengen. Bij het beantwoorden van die vraag moeten we kijken naar artikel 28 Invorderingswet 1990. Uit dit wetsartikel volgt dat de ontvanger invorderingsrente in rekening brengt vanaf de vervaldag van de aanslagen (artikel 9 Invorderingswet 1990) tot de dag van betaling. Dat zorgt ook meteen voor een breekpunt op de vraag over de redelijkheid. Het is de belastingrechter immers niet toegestaan om de innerlijke waarde of billijkheid van een wet te toetsen. Dat is alleen toegestaan als sprake zou zijn van strijd met een eenieder verbindende verdragsbepaling. De Hoge Raad heeft in 1996 reeds geoordeeld dat een dergelijke uitzondering niet aan de orde is, aangezien geen

rechtsregel eraan in de weg staat om invorderingsrente in rekening te brengen gedurende de periode dat uitstel van betaling is genoten voor een boetebeschikking (HR 9 oktober 1996, nr. 31 346, **FED** 1996/831). Ook uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt geen andere uitkomst (EHRM 23 juli 2002, nr. 36985/97 (Västenberga/Zweden)).

Maar nog afgezien daarvan, kunnen we vaststellen dat de belastingplichtige in deze zaak doordat hij jarenlang uitstel van betaling heeft genoten, de gelden op de buitenlandse bankrekening heeft kunnen laten renderen (middels dividenden en/of renteontvangsten). Logischerwijs heeft de belastingplichtige dus voordeel gehad van het uitstel van betaling. Door thans invorderingsrente te betalen, wordt dit 'voordeel' hem ontnomen en komt het in de portemonnee terecht van de Staat. De instantie die eigenlijk al veel eerder over de gelden had moeten beschikken en dan ook het rentevoordeel daarover had kunnen genieten.

Voetnoten

1. HR 9 oktober 1996, ECLI:NL:HR:1996:AA2050 en EHRM 23 juli 2002, ECLI:CE:ECHR:2002:0723JUD003698597, overweging 118.

[Lees verder in de Navigator >](#)